

DOLENSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 20 din — LETNA NAROČNINA 900 din, polletna 450 din, četrletna 225 din; plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 1800 din oziroma štiri ameriške dolarje — TEKOČI RAČUN pri Narodni banki, podružnici v Novem mestu, številka 606-11/3-24

Štev. 28 (590)

Leto XII.

NOVO MESTO, 13. JULIJA 1961

UREJUJE uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dillančeve ulice) — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — TISK: Casopisno podjetje »Delo« v Ljubljani

Ljubljani gre zahvala za nastanek in razvoj partizanstva na Slovenskem

»V Ljubljani, tovariši in tovarišice, je bilo spočeto tisto ponosno gibanje slovenskega naroda, ki danes svojo popolno zmago. Spočeto je bilo neposredno po zlomu stare Jugoslavije, neposredno po prihodu preklelih okupatorjev. Spočela ga je Ljubljana, Ljubljana ga je razvila do tako visoke stopnje, da se je že leta 1941 dogajalo, o čemer je bila prejšnje čase večina ljudi prepričana, da slovenski narod tega ne zmore. Ljubljani gre danes predvsem zahvala za nastanek in razvoj Osvobodilne fronte. Ljubljani gre danes predvsem zahvala za vse njene velike zmage. Ljubljani gre zahvala za nastanek in razvoj partizanstva na slovenskih tleh in zahvala za to, da se je slovenski narod hkrati z drugimi jugoslovanskimi narodi uvrstil v našo ponosno, najslavnejšo, nepremagljivo, zmagovito jugoslovansko armado. Vse slovenske pokrajine, vse ljudske oblasti slovenskega naroda so žrtvovala. Toda prepričan sem, da se sleherni Slovenec danes zaveda, da te žrtve, najsi so prišle od koder koli, ne bi bile rodile takih sadov, če bi zastave osvobodilne borbe tako ponosno ne nosila tudi v času najhujšega terorja naša bela Ljubljana.«

S temi pomembnimi in hvaležnimi besedami je pokojni tovariš Boris Kidrič kot predsednik prve slovenske vlade 10. maja 1945 pozdravil borbeno Ljubljano in njene prebivalce. Ljubljana, naše mesto-heroj, ki je bila leta 1941 tako zelo razžaljena, a nikoli razžaloščena, ki so jo fašistični nasilniki in domači izdajalci tako zelo ponižali in teptali, pa ni nikoli premagali, ta naša bela in ponosna Ljubljana bo čez dober teden dni gostiteljica prebivalcev iz vseh krajev Slovenije. Na letošnji dan vstaje se bomo srečali v slovenski prestolnici v naši pogumni, nikdar

aktivisti. Tu se bodo sešli deset in deset tisoč naših naprednih ljudi, izmed katerih bo vsak nosil v srcu, očeh in besedah kosček naše borbe za svobodno, ponosno domovino, ki je bila in je ostala hvaljena svoji zvesti Ljubljani, sreči naše revolucije. Partizanski večer bo 21. julija ponosen praznik slovenskega delovnega ljudstva, ki bo ta večer spet prisluhnilo besedam našega priljubljenega prvoborca-proletarca Franca Leskoka-Luke. Slavnostno partizansko srečanje bo naša največja manifestacija ob letošnjem jubileju DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA. Z njim bomo sredi ponosnega mesta, skupaj z njegovimi najboljšimi sinovi in hčerami, obudili spomin na težka, a slavna leta, hkrati pa se bomo še trdnje sklenili v krog vedno bolj ustvarjalnih graditeljev socialistične domovine.

Srečanje bo spomin na tiste usodne dni v letu 1941, ko smo osamljeni in v žrelu fašistične zveri pod zastavo Partije in svetlem zlatu junaka Ljubljane šli v boj za nacionalno svobodo in nov družbeni red. Ljubljana, ta edinstveni simbol naše borbe in revolucije, je med zadnjo vojno pretrpela vse gorje, ki je bilo kdajkoli naloženo človeštvu. Okupirana, pa vendar nikoli zavzeta, je vztrajala in se borila do zmag. Štiri dolga leta so bili v njej tudi vojaški štabi in množica vojakov, a nihče je ni uklonil. Ogradili so jo z boječimi žico, na vseh dohodih postavili bloke in skrbno pretresali vsakogar, ki je prihajal in odhajal. Njene ulice so preprežili s spanskimi jezdci, mesto pa se tujcem ni podalo. Vedno zmagoviteje je Ljubljana vodila revolucionarni boj. Seme, ki ga je vsejala Komunistična partija v Ljubljani in v vsej Sloveniji že pred vojno, je rodilo dragocene sadove. Tesno povezana z jugoslovanskim

osvobodilnim bojem, je Ljubljana vodila svoje ilegalce od zmag, k zmagi, da so trepetali okupatorji v njej noč in dan. Uporniška gesla so sleherni jutro znova klicala na boj in budila narodno zavest. Ceste in trge so pokrivali letaki, na najvišjih stavbah so vihrale rdeče in narodne zastave. Demonstracije, napadi, sabotažne akcije, delo ilegalnih tiskarn, kaznovanje narodnih izdajalcev, skrb za družino borcev in internirancev — vse to je bilo delo Partije in OF v svobodni Ljubljani. Matere, žene in dekleta so trgale rjuhe in prste ter pripravljale povoje za ranjence v partizanih. Mimo žic, zased, patrol in blokov je odhajal vsa štiri leta material k partizanom.

Ta naša Ljubljana bo z nami vred oživela spomine na svoja in naša najslavnejša leta. Po njenih cestah, trgih, ulicah in dvoranih se bo 21. julija zvečer po končanem slavnostnem zborovanju v Tivoljskem parku razvil spored, kakršnega pri nas še nismo videli.

21. julija okraja bo v petek, 12. našega zgodnjega popoldanskega urah odšlo po cestah in z železnico na proslavo v Ljubljano od 10 do 12.000 ljudi. Pripravljalni odbori pri občinah SZDL imajo te dni polne roke dela z zbiranjem prijav in sestavljanjem načrtov za varen in nemoten prevoz tolikšne množice ljudstva. Pohod v Ljubljano mora biti skrbno organiziran in kar najbolj pripravljen, da ne bo zastojev in zamud.

AVTOMOBILNO DRUŠTVO naj v vseh občinskih poskrbe za kar najštevilnejši odhod svojih članov z motornimi vozili. SINDIKALNE PODRUŽNICE v tovarnah, podjetjih in vseh drugih obratih naj takoj zberejo udeležence in se pogovore z njimi o prevozu in tovarnih vozilih, avtobusi in izrednih vlakih. MLADINSKI AKTIVI

GASILCI, KMETJE-ZADRUŽNIKI: pomenite se te dni, kako boste v kar največjem številu odšli na proslavo 20-letnice začetka revolucije v Ljubljano.

ORGANIZACIJE ZVEZE BORCEV IN SZDL: v vaseh in mestih zbirajte ljudi za množično udeležbo na proslavi v Ljubljani! Mladinci in mladinke: vzemite s seboj cvetje in zasujte z njim spomenike revolucije v herojski Ljubljani!

Časa je prav malo, zato je treba v teh dneh hitro in učinkovito rešiti vse naloge, ki so združene s prevozom in udeležbo v Ljubljani. Avtomobilske kolone morajo po vnaprej pripravljenem vrstnem redu zdrseti na avtomobilsko cesto in po njej v Ljubljano! Parkirni prostori v Ljubljani so že določeni. Vsa motorna vozila morajo imeti prilepe posebne značke, ki so že na razpolago v vseh občinah. — Vstopanje v izredne vlake mora biti na vseh železniških postajah skrbno pripravljeno, da ne bodo imeli vlaki zamude.

Del udeležencev proslave se bo iz Ljubljane vračal preko Žužemberka, kjer bo 22. julija ob 9.30 odkritje spomenika 1200 borcev, ki so padli v Suhi krajini.

Videm-Krško: 1500 ljudi

Na nedavni seji predsedstva občinskega odbora SZDL so ponovno razpravljali o udeležbi na proslavi v Ljubljani, živahno pa je bilo tudi delo komisije za proslave. Organizirano delo je nedvomno precej pripomoglo, da se bo velikega partizanskega srečanja v Ljubljani udeležilo približno 1500 ljudi: iz videmske občine, po zdaj znanih podatkih se bo proslave udeležilo 150 ljudi z avtobusi, 300 s kamioni, približno 80 ljudi bo šlo na pot z osebnimi avtomobili; precej pa bo tudi kamionov. Z vlakom bo šlo v

Ljubljano s postaje Libna 40 ljudi, iz Vidma-Krškega 200, iz Brezance 60 in z Blance 20. Znano je, da se bo slavja v Ljubljani udeležilo tudi 75 rudarjev s Senovega, iz tovarne celuloze in papirja se je prijavilo 102 ljudi, iz podružnice OZSZ v Krškem 25, sindikat ObLO 60, aktiv LMS iz Leskoveca 30, mladina s Pijavškega bo poslala 10 svojih članov, iz kolektiva ELEKTRO Krško bo šlo v Ljubljano 25 ljudi, iz KZ Krško 60, iz trgovskega podjetja RESA 50, iz krajevnih organizacij SZDL na Senušah pa 45 ljudi. Zdolani so prijavili 30 ljudi, KZ Kostanjevica 50, organizacija ZK I Senovo 23 itd. Točnega števila za vse udeležence pa ne vedo, ker prijave še vedno prihajajo.

Vsa prevozna sredstva bodo 21. in 22. julija na razpolago članom delovnih kolektivov za udeležbo v Ljubljani, kot za slavje v Žužemberku.

Do včeraj zjutraj: 7000 prijav

Po nepopolnih podatkih se je do srede zjutraj prijavilo za obisk osrednje republiške proslave že 7000 ljudi. Ker se pripravljajalnim odborom še niso prijavili vsi, ki bodo 21. julija potovali v Ljubljano, je število prav gotovo večje. Posamezni kolektivi, zadrage, krajevne organizacije SZDL, člani ZB, LMS in drugih organizacij, zlasti pa lastniki motornih vozil se vedno »nova prijavljajo. Udeležba po občinah je po doslej znanih podatkih sledeča:

Novo mesto: 1700 ljudi, Sevnica 1000, Crnomelj 500, Metlika 300, Trebnje 800, Videm-Krško 1500 in Brežice 1200 udeležencev.

SEVNICA: doslej 1000 prijav

Krajevni odbori Socialistične zveze so v sevniki občini dobro seznanili prebivalce s pomenom osrednje republiške proslave ob 20-letnici revolucije. O tem so prav tako razpravljali na sestankih ZK, sindikatov in v razpih društvih, najbolj uspešna pa je bila v propagandi za udeležbo na ljubljanski proslavi Zveza borcev. Za obisk v Ljubljani se je po zadnjih podatkih prijavilo v sevniki občini nekaj čez 1000 ljudi. Potovali bodo predvsem z vlakom. Sindikati

so pripravili posebne razgovore o pomenu 20. obletnice začetka revolucije. Pri organiziranju obiska Ljubljane so se postavili zlasti tudi sindikati. Mnogi udeleženci proslave v Ljubljani se bodo vračali čez Žužemberk, kjer se bodo udeležili 22. julija dopoldne odkritja spomenika 1200 padlim borcev. Tja bo potovalo precej ljudi tudi s kamioni, z avtomobili in motorji.

2.000 posebnih vabil

V kratkem bodo razposlali vabila okrog 2000 osebam, ki jih bodo posebej povabili na proslavo. Povabili bodo zastopnike delovnih kolektivov in tiste tovariše iz drugih republik, ki so sodelovali v NOB v Sloveniji in Slovenec, ki službujejo v drugih republikah in v tujini.

Novo mesto ne bo zaostajalo!

Na občinskem odboru Socialistične zveze smo v torek popoldne zvedeli, da je prijav za osrednjo proslavo v Ljubljani vedno več. Predsednik občinskega odbora SZDL tovariš Tone Potrčina nam je med drugim povedal: »Vsak dan prihajajo nove prijave. Največ jih je iz delovnih kolektivov, ne zaostajajo pa tudi krajevne organizacije Socialistične zveze. Danes smo do 17. ure za beležili že 167 prijavljenec. Nad tisoč prijav je iz novomeških gospodarskih organizacij in ustanov, približno 600 pa so jih poslale krajevne organizacije SZDL iz gradbenega podjetja PIONIR bo šlo v Ljubljano 120 delavcev in uslužbencev, S Kmetijskega gozdarskega

GA počestva 120, iz Avtoprometa OKRANCI 46, iz tovarne zdravil KRKA, železniškega transportnega podjetja, trgovskega podjetja ZELEZNINA in iz Pekarije po 30, iz Industrije obutve 25, rudnika KREMEN in iz Kmetijske zadruge po 20, iz Splošne bolnišnice 50 in podobno. Dejstvo je, da ne zaostajajo organizacije, Socialistična zveza iz Mirne peči je prijavila 120 udeležencev, krajevna organizacija v Kandilji 90, v Bršlina 80, v Gotni vasi 65 in pod. V Ljubljano bo vozilo po zdaj znanih podatkih 20 kamionov, 30 osebnih avtomobilov, 34 motornih koles, precej avtobusov, medtem ko se bo približno 850 ljudi odpeljalo v Ljubljano z vlakom.

Pri zgornjih številkah se niso videli podatki iz nekaterih najmočnejših novomeških kolektivov, kot so IMV, tovarna NOVOTEKS in nekateri drugi. Zato menijo na občinskem odboru SZDL v Novem mestu, da bo števila še precej višja.

PRIJAVITE SE ČIMPREJ ZA OBISK LJUBLJANE!

Pozdrav jugoslovanski Ljubljani

Bratje in sestre, tovariši in tovarišice! Dovolite mi, da vas pozdravim v vaši Sloveniji, v naši jugoslovanski Ljubljani. Ta današnji veličastni zbor je dokaz, da so srca Slovencev, ogromne večine slovenskega ljudstva, utripala skupno s srci ljudstva Hrvaške, Srbije, Makedonije, Črne gore, Bosne in Hercegovine, ko je leta 1941 padla po naši državi tedaj največja sila v Evropi. Slovenski narod, združen v Osvobodilni fronti, je v teh štirih letih s svojo neomahljivostjo dokazal, da je rajši pripravljen umreti, kakor pa postati suženj svojega stoletnega sovražnika — nemškega osvajačca.

Ni bilo lahko — to so bila težka leta, leta trpljenja in krvavega okupatorjevega terorja, težka leta neenake borbe, borbe skoraj golorokih partizanov z do zob oboroženimi tolpami nemških osvajačev, »bele garde« pod poveljstvom silovskega izdajalca Rupnika. Zgodovina borbe Slovencev je enaka zgodovina borbe Hrva-

lov, Srbov in ostalih narodov Jugoslavije.

In danes lahko tu, na ulicah Ljubljane, smelo trdimo, da smo izvršili svojo dolžnost do naše skupne domovine, da so Slovenci izvršili svojo dolžnost do svoje ožje in do svoje skupne domovine, Demokratije federativne Jugoslavije. Naš boj z največjim sovražnikom ne le Slovanov, temveč vsega človeštva, kulture in napredka, je končan. Slovenija je osvobodjena. To osvobodjenje je predvsem vaše delo, delo najboljših sinov Slovenije in sinov vseh narodov Jugoslavije.

... Današnja Jugoslavija je nova Jugoslavija, zrasla iz krvi in kosti sto in stotisočev svojih najboljših sinov. Danes je druga Jugoslavija. Ki je dozorela v silih vsakega državljanca te države in ki vestno bdi nad svojimi pravicami in svojimi brati. Takošna Jugoslavija ljubijo vsi njeni narodi. Niti enega našega naroda ni, ki ne bi želel biti v tej skupnosti, ker je to skupnost bratstva,

tistega bratstva, ki je skovano v tej veličastni borbi. To je nova Jugoslavija in mi ne zahtevamo nič drugega, kakor da jo vsi kot tako gledajo in upoštevajo. S to Jugoslavijo se ne da meštariti in ne kupčevati.

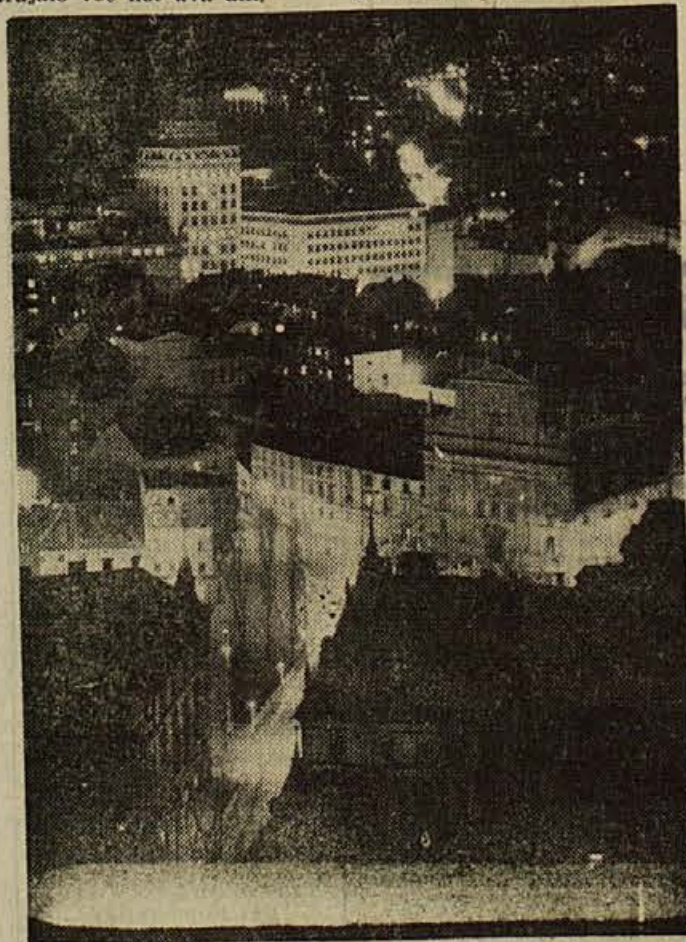
... Zdaj je prišel čas, da utrdimo pridobitve, ki smo si jih pridobili. Da zgradimo našo deželo in da v izgraditvi pokažemo prav tako navdušenje in prav takšen elan, kakor smo ga pokazali v borbi. Dragi bratje in sestre Slovenije, sporočam vam, da bo vlada Demokratije federativne Jugoslavije delala v najtesnejši zvezi z vašo federalno vlado Slovenije, s prvo vlado, ki so jo Slovenci dobili po tolikih stoletjih svojega obstoja, in da bo storila vse, da bo Slovenija uživala tiste pravice in dobila tisto mesto v Jugoslaviji, ki ji po njenih žrtvah in njenem trpljenju gre.

Ob sklepu vam lahko povem, da uživa Slovenija posebne simpatije vseh ostalih narodov, ostalih federalnih enot. Te simpatije uživa zato,

ker je leta 1941 prva okusila vsa zverstva in preganjanja, ker so Slovenijo okupatorji hoteli najprej popolnoma zaslužiti in uničiti njene prebivalce. Izseljevanje, preganjanje in teror — te metode so bila najprej uporabljene v Sloveniji. Vsi smo trepetali za vas. Četudi smo bili sami v težkem položaju, smo vendarle bili v boljšem položaju. Bili ste tako rekoč stisnjeni od dveh strani, med dvema velikima fašističnima osvajačema. Trepetali smo za vas, toda verovali smo, da boste vzdržali, in nismo se motili. Slovenija je vzdržala, Slovenija je prvič v svoji zgodovini tako zedinjena, tako monolitna, da je lahko ponosna ne samo ona, temveč tudi vsi ostali narodi Jugoslavije.

Naj živ federalna Slovenija v Demokratiji federativne Jugoslavije!

(Odlomki iz Titovega govora na velikem ljudskem zborovanju v Ljubljani, 27. maja 1945.)

Ljubljana ponoti — vendar bo 21. julija zvečer vsa drugačna: takoj po slavnostnem mitingu na zborovalnem prostoru s preurejenim Tivoliu bo doživela doslej največja ognjemet

